

Täysistunto

Keskiviikko 14.2.2018 klo 14.06—18.57

17. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2017

Kertomus K 20/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan.

Keskustelu

18.06 **Maarit Feldt-Ranta sd:** Arvoisa puhemies, herr talman! Meillä on tosiaan käsitellyssä Valtiontalouden tarkastusviraston toinen raportti eli nyt tämä erilliskertomus eduskunnalle finanssipolitiikan valvonnasta. Tarkastusviraston yhtenä lakisääteisenä tehtävänä on toimia kansallisena riippumattomana finanssipolitiikan valvontaelimenä, ja tämän valvonnan tulos julkaistaan ja raportoidaan vuosittain tämmöisessä raportissa, jota sitten käsitellään tarkastusvaliokunnassa.

Lisäksi tässä raportissa, tämän finanssipolitiikan linjan lisäksi, tarkastellaan myös hallituksen tavoitteiden saavuttamista, julkisen talouden kokonaisuuden ohjausta ja rakenteellisten uudistusten, kuten esimerkiksi sote-uudistuksen, etenemistä. Olen käynyt tämän raportin läpi, ja mielestäni siitä on tehtävissä kolme keskeistä johtopäätöstä, ja nämä kaikki johtopäätökset ovat sellaisia, joita tulee ehdottomasti huomioida tämän loppuvaalikauden politiikassa.

Ensimmäinen huomio on se, että VTV:n arvion mukaan julkisen talouden rakenteellinen alijäämä tulee heikkenemään sekä vuonna 2017 että 2018. Tämä rakenteellinen alijäämä on nykyennusteen mukaan 1,3 prosenttia bruttokansantuotteesta sekä vuonna 2018 että 2019, ja on hyvä muistaa, että hallituksen tavoite on ollut 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2019, eli tästä jäädään selvästi.

Toinen huomio kuitenkin on se, että Suomelle on myönnetty joustoja ja Suomi kuitenkin tulee noudattamaan vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjä sekä 2017 että 2018.

Mutta, arvoisa puhemies, ehkä se tärkein ja kolmas huomio on se, että kyllä tätä raporttia lukiessa tuli suuri huoli siitä, että kaikki rakenteelliset suuret uudistukset, joita tällä vaalikaudella on ajateltu tehtäväksi juuri tämän talouden pitkäjänteisen kestävyyyden vahvistamiseksi, ovat vastatuulella tai suorastaan kaatuneet. Tässä raportissa kaikki keskeiset johtopäätökset ovat sivuilla 17 ja 18, ja hallituksellahan on neljä isoa rakenneuudistusta, joita tässä tarkastellaan.

Suurin ja ensimmäinen niistä on sote-uudistus, ja tämä on aika tylyä tekstiä tässä VTV:n raportissa, jossa todetaan, että ”Esitykset sote- ja maakuntauudistuksesta olivat kestävyys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

vajevaikutukseltaan erittäin epävarmoja. Kaiken kaikkiaan hallituksen sote- ja maakuntauudistukselle asettaman 3 miljardin euron kustannuskehityksen hillintää koskevan säästötavoitteen toteutuminen 2020-luvun loppuun mennessä on nykytiedon valossa ja uudistuksen laajan tavoitteenasettelun puitteissa epätodennäköistä.” — Eli suurimman rakenneuudistuksen, soten, säästötavoitteet epätodennäköisiä.

Tässä myös viitataan siihen, että kansainvälisessä vertailussa Suomen nykyiset sote-järjestelmät eivät ole millään tavalla kalliita, ja myös siihen, että tämä tavallaan säästösaatava on senkin takia aika pitkässä kuusessa, että uudistuksella samanaikaisesti tavoitellaan myös laadun parantamista ja palveluiden kattavuuden lisääntymistä.

No, jos VTV on erittäin kriittinen siihen, että sote-säästöt toteutuvat, niin tässä myös todetaan, muistutetaan siitä, että hallitusohjelmassa asetettiin tavoite kunnan lakisäateisten velvoitteitten miljardin euron säästöistä. Sittenminhän hallitus muutti tätä tavoitetta, että se ei koske pelkästään kuntia vaan koko julkista tavoitetta, mutta raportissa VTV toteaa, että tämä tavoite näyttää jäävän hyvin kauas, 2020-luvun loppupuolelle.

Kolmas keskeinen johtopäätös tässä on sillä tavalla aika ajankohtainen, että vielä kun tätä on kirjoitettu ja laitettu painoon, niin ei tiedetty, että hallituksen perhevapaaudistus myös kaatuu. VTV:n raportissa todetaan, että hallitus on linjannut perhevapaaudistuksesta, jolla pyritään lisäämään työllisyyttä ja vahvistamaan työllisyyttä vahvistavia vaikutuksia. Mutta niin kuin tiedämme, hallitus tällä viikolla maanantaina ilmoitti, että se hylkää tämän hankkeen kokonaan.

Neljäntenä hankkeena VTV käy läpi tässä yritystukiudistuksen valmistelua, ja niin kuin tiedämme, myös tässä hallitus joutui tiputtamaan rukkanensa, asia on siirretty tänne eduskuntaan. VTV toteaa, että yritystukiudistus on erittäin tärkeä, on tärkeitä uudelleen-suunnata yritystukia, mutta myös kokonaissumman pienentämisen tulisi olla mukana vaihtoehtona. Eduskunnassa on hyvin erilaisia, erimittaisia odotuksia tämän uudistuksen osalta. Osa odottaa siitä miljardisäästöjä, mutta totuus varmasti lienee joissakin kymmenissä miljoonissa.

Puhemies! Summa summarum: Sote-säästötavoitteitten toteuttaminen on VTV:n raportin mukaan erittäin epävarmaa, kuntien tehtävien ja velvoitteitten karsiminen miljardilla ei näytä toteutuvan, perhevapaaudistus kaatui, ja yritystukien saanti jää nähtäväksi, kyseessä on muutaman kymmenen miljoonan mittaluokka korkeintaan. Tämä on huolestuttavaa ja kertoo siitä, että vaikka meillä on positiivista talous- ja työllisyyskehitystä tällä hetkellä näköpiirissä, niin tämä vähänkään pidempiaikainen talouskasvu ja kestävyysvajeen poistaminen ei millään tavalla voi olla pois asialistalta.

18.12 Sirpa Paatero sd: Arvoisa herra puhemies! Tarkastusviraston raportti on tietysti ilo aloittaa positiivisilla uutisilla, ja niitä ovat tietenkin talouden kasvu ja työllisyyden tilan paraneminen. Ehkä kuitenkin voi sanoa, että on mielenkiintoista, että 70 000 uutta työllistä on suunnilleen se sama määrä kuin on nuoria ilman koulutusta, ilman mitään paikkaa, jotenka pitää aina muistaa nämä. Hyvää on tietenkin myöskin, että EU-kriteerit tässä lainasuhteessa ja muussa pystytään toteuttamaan näitten joustojen kanssa, joita Suomelle on myönnetty.

Mutta sitten raportti tulee lauseeseen, että ”julkisyhteisöjen rahoitusasema ei tule parantuneesta taloustilanteesta huolimatta kohentumaan hallituksen tavoitteiden mukaisesti tällä vaalikaudella” — ei tule siis parantumaan niin paljon kuin hallitus on ajatellut ja laittanut tavoitteeksi tällä vaalikaudella — ”ja myöskään julkisyhteisöjen nimellinen rahoitus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

asema ei saavuta tavoitteen mukaista tasapainoa”. Ja kolmantena lukee, että rakenteellinen alijäämä kasvaa. Elikkä meillä on positiivisia näköaloja tässä taloudessa, mikä on erittäin hyvä, ja kaikki varmaankin tässä eduskuntasalissa tukevat tätä ajatusta, mutta meillä on aikamoisia haasteita yhä edelleen tässä perusasetelmassa, mitenkä tästä eteenpäin sitten mennään.

Meillä tässä raportissa on kiinnitetty huomiota myöskin näihin kehyksen ulkopuolisiin menoihin — ja muistan, kun täällä olen joitakin vuosia näihin keskusteluihin pystynyt osallistumaan, että yhä edelleenkin — erityisesti siitä syystä, että niitten määrä on kasvanut. Tietenkin tällä hetkellä niiden määrä on kasvanut euromääräisesti, kun työttömyysturva, asumistuet ja palkkaturva, joita on jouduttu maksamaan, ovat kasvaneet. Myöskin korotukset, vaikeivat niin paljon. Elikkä meillä on ollut tällaisista vääristymää, että kun kehys on se, mikä määrittää, niin sitten meillä toisaalta pystytään sinne kehyksen ulkopuolelle menemään. Nyt sitten on tämä keskustelu, mikä on edestakaiskeskustelua, Ylen rahoituksesta, joka nyt sitten ollaan siirtämässä kehyksen ulkopuolelle, ja siihen on tässä raportissa mielestäni ansiokkaasti kiinnitetty huomiota, että se pitää muistaa huomioida siinä kohtaa, kun tätä kehystä sitten tulevaisuudessa katsotaan.

Täällä tämän päivän valtiopäivien avauskeskustelussa käytiin läpi näitä uudistuksia, ja myöskin tähän samaiseen raporttiin on kirjattu, että elokuussa 2017 hallitus päätti käynnistää yritystuki uudistuksen ja perhevapaa uudistuksen. Tänä meillä on useamman kerran nyt jo todettu — valitan, että joudun toistamaan — että kumpikaan näistä ei etene.

Tässä raportissa ei puututa pelkästään valtiontalouteen, vaan siinä on mukana myöskin kuntatalous, elikkä puhutaan koko julkisesta taloudesta, ja positiivistahan on, että kunnat ovat tehneet suuren työn ja kuntatalous itse asiassa paranee hieman paremmin kuin aikaisemmin oli aavistettu, siitäkin huolimatta, että valtion toimet ovat negatiivisia kuntatalouteen nähden. Siitä huolimatta siis kuntien tilanne paranee, vaikka valtion toimet näitten kaikkien hankkeiden osalta ja valtionapujen leikkausten osalta heikentävät kuntataloutta. Se on julkisen talouden osalta tietenkin erittäin positiivista.

Sitten muutama sana vielä tähän soteen, joka nyt sitten on tämä iso pala, 18 miljardia, joka tulee tulevaisuudessa siis siirtymään sieltä kuntatalouden puolelta tähän julkisen talouden toiseen osaan elikkä valtiontalouden puolelle. Elikkä siirrytään niin sanotusti sieltä ylijäämätaloudesta tähän alijäämätalouteen tämän koko ison paketin kanssa, ja se tulee tietenkin näkymään sitten myöskin tässä kehyksessä. Kun ne tähän mennessä ovat olleet pääosin kuntien verorahoilla rahoittamia, ne eivät ole olleet valtiontalouden kehyksessä, ja nyt se 18 miljardia uutta tulee tähän kohtaan. Se on huomionarvoista, koska se tulee heiluttamaan tätä aika paljon.

Mutta mitä sitten sote-uudistukselle tapahtuu, ja miten se vaikuttaa? Meillä on nyt tilanne tällä hetkellä, että tämän valmisteluun on käytetty satoja miljoonia euroja — ilman, että meillä on yhtään lakia — ja nähtäväksi jää, toteutuvatko ne kaikki asiat niin vai me neekö tästä satoja miljoonia tai kymmeniä miljoonia Kankkulan kaivoon ja hukkaan. Pieniä oireita on esimerkiksi henkilöstö- ja taloushallintoyhtiö, joka ilman lainsäädäntöä on perustettu ja nyt päätettiin jo peruuttaa ennen kuin lakeja on edes käsitelty. Elikkä toivon, että nämä kaikki sadat miljoonat on harkittu todellakin, ettei niissä käy samalla tavalla kuin tämän yhden yhtiön osalta.

Tässä raportissa on kiinnitetty huomiota myöskin siihen, niin kuin äsken tässä todettiin, että tämä 3 miljardin kustannusten leikkautuminen on hyvin epävarmaa. Vaikka se on kuinka kirjoitettu sinne valtionapulaskelmiin pakollisena leikkurina, niin realistisesti, kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

kerran on kapitaatiomallilla luvattu yksityisille yrityksille nämä korvaukset, oletettavaa on, että sitä kautta tai sitä kautta, että ict-kustannukset tulevat olemaan ehkäpä puolitoista miljardia, tätä 3 miljardin leikkuria ei tulla saavuttamaan, vaan ennemminkin nyt jo kaikki asiantuntijat taitavat puhua siitä ja arvuutella, kuinka monta miljardia tulee lisää sen aikaisemman uran päälle. Sen takia myöskin tässä, jos katsotaan valtiontalouden näkökulmasta, ollaan puhumassa hyvin erilaisista summista. Että jos me ensin siirrämme sen 18 miljardia tänne kehykseen ja sen lisäksi toteamme, että ei tule miinus 3 miljardia vaan meille tulee ehkä plus 3 miljardia, niin me olemme hyvin erinäköisessä tilanteessa siinä kohtaa, kun seuraavien hallitusten — jos tämä menee läpi — pitäisi tätä toteuttaa ja tätä rahoitusta on muutettu näin paljon. — Kiitos.

18.19 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tärkeä aihe, ja kaksi hyvää puheenvuoroa jo käytetty tästä. Eli itse ihan samaan kiinnitin huomiota, kun tutkiskelin tätä raporttia, josta siis kutakuinkin käy ilmi, että rakenteellisen alijäämän tavoitetta ei saavuteta ja kaiken kaikkiaan julkisen talouden tasapainotavoite ei toteudu, ja jossa kerrataan sitten tämä tilanne, missä olemme nyt, että olemme saaneet joihinkin tavoitteisiin joustoa sieltä EU:n suunnasta ja niin pois päin. Mutta kun todellakin tämä joustokin perustuu siihen, että tulevaisuudessa meillä olisi tehtynä rakenneuudistuksia, jotka sitten korjaisivat tätä kestävyysvajetta, niin tässä on mielestäni erittäin hyvin kuvattu ja käynyt ilmi se, että nämä kaikki ovat hyvin epävarmalla pohjalla.

Aika hassua oikeastaan, voisi sanoa, eikä nyt oikeasti kovin hymyilyttävässä mielessä, oli se, että tänään juuri puhuimme esimerkiksi tästä perhevapaa-uudistuksen kaatumisesta, juuri tänään, samana päivänä, kun puhumme tästä tilanteesta. Sotesta tiedämme jo ennuudesta sen, että tätä 3 miljardin kustannusten leikkautumistavoitetta — sanon sitä itse säästötavoitteeksi — ei tulla toteuttamaan. Ja se, mikä tässä on mielestäni hurjinta, on se, että kun todellakin itse olen kuunnellut joitakin asiantuntijoita valtiovarainvaliokunnan puolella näissä asioissa, niin siellä on ihan kerrottu, että voi olla, että tämä sote-uudistus pikemminkin lisää kustannuksia, kuten tässä äsken viitattiin muun muassa näihin tietotekniikkakustannuksiin ja muihin.

Onhan tämä nyt aika karmiva tilanne, puhemies, sen suhteen, että jos meidän kaikki rakenteelliset uudistukset tällä hetkellä eivät toteudu, niin miten ihmeessä sitten esimerkiksi ensi kaudella me hoidamme talouttamme viisaasti ja siten, että politiikka on kutakuinkin oikeudenmukaisella pohjalla ja muuta. Ja kun tässä käy vielä niin, että meillä on tulevia isoja hankintoja esimerkiksi siellä Puolustusvoimien puolella, isoja hankintoja kerta kaikkiaan, puhutaan miljardiluokista, niin kannan todella suurta huolta tästä talouden kokonaiskuvasta tulevina vuosina. Halusin nyt tässäkin yhteydessä tätä painottaa, ja on hyvin tärkeää, että eduskunta käy näitä keskusteluja nyt jo ja tiedostaa tämän tilanteen.

18.22 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Täytyy nyt yksi puheenvuoro käyttää tähän hallituspuoleltakin, ettei jää kovin väärä kuva. Täällä ovat nämä meidän aktiiviset opposition edustajat paikalla, ja heille siitä hatunnosto. Ja kun edustaja Pekkarinen on varapuhemies Pekkarisena ja hänkään ei pääse puheenvuoroa käyttämään, niin minä nyt sitten uhraudun edustaja Hoskosen kanssa puolustamaan hallitusta tässä tiukassa tilanteessa.

Kun tässä nyt annetaan kovin synkkä tilannekuva, niin haluan kyllä puolustaa pääministeri Sipilän hallituksen toimia. Meillä oli aika lailla menetetty kymmenen vuoden jakso,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

minkä aikana hallituksessa taisivat olla kyllä kaikki puolueet täältä salista ja haettiin erilaisia ratkaisuja, millä talous olisi saatu kasvuun, ja me jäimme silloin esimerkiksi muun Euroopan kasvusta jälkeen. Mikä nyt on tilanne? Itse asiassa me olemme tällä hetkellä terve mies monessa mielessä, ja meidän tilanteemme on kasvunkin näkökulmasta hyvä, jos vertaamme sitä Euroopan unioniin.

Tässä Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomuksessa finanssipolitiikan valvonasta viime vuodelta kuvataan hyvin tätä nopeaa muutosta heti alussa Yhteenvedo havainnoista -kohdassa, missä kerrotaan, että Suomen talous on päässyt taantuman jälkeen positiivisen kasvun uralle. Vuonna 2016 talous kasvoi 1,9 prosenttia. Kuluvalle vuodelle eli tuolle vuodelle 2017 valtiovarainministeriö ennusti noin 2,9 prosentin kasvua. Vuodelle 2018 eli tälle vuodelle ennustettiin 2,1 prosentin kasvua. Ennusteet ovat päivittyneet koko ajan ylöspäin, ja nyt puhutaan jo yli 3 prosentin kasvusta, ja se on tietysti erittäin myönteinen asia.

Eli tällä hetkellä talous kasvaa, työllisyys paranee ja työttömyys vähenee. Ja niin kuin pääministeri Sipilä hetki sitten tässä avauskeskustelussa toi esille, hän kävi läpi viisi keskeistä tavoitetta, joita hän hallituksensa kanssa asetti tämän vaalikauden alussa, kun tuo kymmenen vuotta oli käytännössä tästä näkökulmasta menetetty ja viime vaalikaudella esimerkiksi uusia työttömiä tuli 100 000. Hän totesi, että olemme saavuttamassa sen, että velkaantumisen taittuu vaalikauden lopussa. Hän totesi toisena tavoitteena — joka on täytymässä — että velaksi eläminen loppuu 2021. Pääministeri Sipilä totesi myös, että tällä vaalikaudella kokonaisveroaste ei nouse. Näinkään ei ole tapahtumassa, eli se lupaus ollaan pitämässä talouden näkökulmasta. Työllisyysaste näyttää hyvällä vauhdilla nousevan sinne tavoitteeseen, 72 prosenttiin. Työllisyysasteen trendi on tällä hetkellä itse asiassa lähellä 71:tä, ja aika laajasti ekonomistiarvioissa on todettu, että hallituksen työllisyystavoite voi hyvinkin toteutua: 71,5 ehkä tänä vuonna, sitten 72, jopa sen yli meneviä arvioita on todettu. Ja tavoitteena tietysti pitää olla se, että me emme saa tyytyä edes siihen 72:een, vaan katseen pitää olla vielä parempaan työllisyysasteeseen. Ja sitten viidentenä tavoitteena, joka tämän hallituksen aloittaessa asetettiin, oli saada 110 000 työllistä lisää. On se määrä nyt sitten 70 000:ssa tällä hetkellä tai missä, mutta siinäkin on hyvä todennäköisyys, että tuohon tavoitteeseen päästään.

Niin kuin itse tuossa avauskeskustelussa totesin, aika monelle perheelle tämä vaalikausi on ollut paljon valoisampi kuin kymmenen edellistä vuotta kaiken kaikkiaan, siitäkin näkökulmasta, että monen perheen isä tai äiti on päässyt työhön. Ja sitten myös on valintoina pystytty tekemään sellaisia kohdennettuja satsauksia eri paikkoihin, esimerkkinä vaikkapa se, että tämän vuoden alussa varhaiskasvatusmaksuja alennettiin niin, että lähes 7 000 perhettä tuli täysin maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin ja ihan tavallisen suomalaisen keskituloisen kaksilapsisen perheen varhaiskasvatusmaksut laskivat noin 1 200 eurolla. Niin suuria kädenojennuksia ei niille tärkeille suomalaisperheille ole kyllä pitkään aikaan pystytty tekemään, jos koskaan.

Mitä tulee sitten soteen, itse uskon, että tämä hallitus tulee viemään maakuntauudistuksen ja sote-uudistuksen maaliin. Niiden eteen täytyy tehdä aktiivisesti työtä. On varmasti totta, että sote saattaa hetkellisesti myös nostaa kustannuksia. Näin tapahtui muun muassa Ruotsissa: siinä vaiheessa, kun ihmiset pääsivät jonoista lääkärille, kustannukset nousivat. Mutta itse uskon siihen, että kun ihmisen ei enää tarvitse sote-uudistuksen ja valinnanvapauden jälkeen odottaa kolmea neljää viikkoa päästäkseen lääkärille, hän pääsee oikea-aikaisesti lääkäriin, saa oikea-aikaista hoitoa, niin silloin säästö tulee pienellä viiveellä siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

että ei tarvitakaan enää esimerkiksi raskaampia hoitoja vaikkapa erikoissairaanhoidon puolella, kun hoitoon on päässyt ajoissa.

18.28 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tämä perhevapaakysymys tässäkin raportissa nostettiin esille, niin takerrun sitten itsekkin siinä tähän yksityiskohtaan ja hieman kritisoinikin tätä raporttia tietyiltä osin siihen liittyen. Sivulla 18 raportissa sanotaan: ”Osa valmistelun ehdoista saattaa kuitenkin vaikeuttaa mahdollisimman vaikuttavan ratkaisun löytämistä. Ennakkolinjaus siitä, että mahdollisuus hoitaa lasta kolmeen ikävuoteen saakka kotona säilytetään tukijärjestelmässä, pienentää käytössä olevien vaihtoehtojen määrää.” Tämä nyt kuulostaa minusta kuitenkin hieman enemmän poliittiselta linjaukselta kuin objektiiviselta tosiasialta. Ei ole olemassa empiiristä tietoa siitä, että tämä kolmen vuoden väkisin prässäminen alaspäin kokonaisuudessaan omaisi valtiontalouden kannalta positiivisia vaikutuksia. Tämä on varsin poliittisesti ja ideologisesti latautunut kysymys, josta tänäänkin on debatoitu voimakkaasti. Tämä vaikuttaa minun mielestäni hieman ohjailevalta arviolta, jollaista en soisi lukevani tarkastusviraston raportista.

18.29 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Itse olen tottunut luottamaan Valtiontalouden tarkastusvirastoon ja luotan siihen tämänkin asiakirjan lukemisen jälkeen siltä osin, kun vielä en ole ihan loppuun asti päässytkään.

Olen toiminut kuntavaliokunnassa, hallintovaliokunnassa, kanssa sieltä vuodesta 2011 asti ja olen kiinnittänyt huomiota näihin kuntatalouden nousun tai laskun ansioihin ja syylistenetsimiskeskusteluihin matkan varrella useamman kerran. On hyvä, että nyt tulee viimeinen vahvistus sille, että tämä kuntatalouden tervehdyttäminen tai tervehtyminen, lievä tervehtyminen, joka on nyt tapahtunut, on pääosin kuntien itsensä ansiota tai, voi sanoa positiivisessa mielessä, itsensä aiheuttama. Tosin ikävää on siinä se, että valtio ei ole viime vuosina pystynyt kuntataloutta niin riittävästi tukemaan, että kunnan toimet olisivat olleet tämmöisiä pehmeitä ja sopeuttavia toimia, vaan kuntasektori Suomessa on tehnyt niitä korjausliikkeitä itse määrätietoisesti ja tulos siltä osin näkyy. Kuitenkin tähän finanssipoliittiseen peruslinjaan liittyy omassa ajattelussani vahvasti tämmöinen tannerilainen talouspolitiikka, ja uskon, että tuleviin vuosiin, vaikka tässä kuinka herkutellaan kasvavien bkt-lukujen äärellä, liittyy joka tapauksessa niin paljon epävarmuuksia, että kestävä talouspolitiikan perusteet tulee kulloisestakin hallituspohjasta riippumatta muistaa myös tulevina vuosina ja ennen kaikkea nyt, kun tulevia vuosia suunnitellaan.

18.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin, tämä selonteko, Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle finanssipolitiikan valvonnasta 2017, antaa kyllä hyvän kuvan siitä, mitä tässä maassa on tapahtunut viime vuosina ja mitä on tapahtumassa. Tietenkin kuva on suppea, kun eihän kaikkea näin pieneen kirjaan sovi.

Mutta aina pitää muistaa talousasioista puhuttaessa, että ei ole olemassa tilannetta, että yhtäkkiä, kun vaalikausi vaihtuu, uusi hallitus tai uusi eduskunta saa eteensä niin sanotun puhtaan pöydän. Ei saa. Silloin mennään tilanteesta, mihin jäätiin. Viime kaudella valtionvelka kasvoi 20 miljardia. [Mika Kari: Perintö oli sellainen!] 20 miljardia. 100 000 työtöntä tuli lisää, kunnat velkaantuivat 7 miljardia. Miksi? Valtio antoi lisää tehtäviä, mutta ei antanut rahaa. Ihan selkeä, siinä on ihan selvä syy-yhteys. Paasikivikin sanoi aikanaan viisaan sanan, että kansakunnan suurin viisaus on siinä, että kaiken viisauden alku on tosi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

asioiden tunnustaminen, ja se on tässä tapauksessa aivan totta. Elikkä tilanne oli silloin vaikea ja ihan oikeasti olimme kolmen suurimman luottoluokituslaitoksen silmissä tarkkailulistalla ja meidän luottoluokitukset pikkuisen laskivat — onneksi vain niin vähän, että kuitenkin maailman muihin, Euroopan muihin valtioihin verrattuna Suomen luottokelpoisuus säilyi erittäin hyvällä tasolla, eli valtionlainan korot eivät onneksi lähteneet nousuun. 2 prosenttiyksikköä sinne lisää, se olisi 2 miljardia valtion budjetista pois. Sitä ei varmaan kukaan halua.

Se on totta, että tehtiin leikkauksia tällä vaalikaudella 4 miljardia. Uudistuksia tehdään. Syy, miksi sote-uudistusta on pakko tehdä, on siinä, että aika on ajanut ohi niistä vanhoista käytänteistä. Sen me jokainen tiedämme. Uusi aika nostaa päätään älyteknologian puitteissa niin, että tekoäly valtaa alaa ja nimenomaan palvelut digitalisoituvat. Sille me emme mahda mitään, se tulee joka tapauksessa. Toimitaanko tässä talossa se huomioiden tai jätetäänkö se huomiotta, se on ihan meistä itsestämme kiinni. Mutta sillä se asia ei tule, että me sanomme tässä tilanteessa, että hallitus on tehnyt väärin.

Kun katsoin tänä päivänä tulleet tilastotiedot Suomen talouden tilasta, niin oli aivan erittäin hienoja lukuja. Viimeisen neljänneksen, viime vuoden viimeisen kvartaalin, kasvuku oli 3,9, ja mikä parasta, tällekin vuodelle esitetään aivan yhtä vahvaa kasvua — ei tosin niin kovilla prosenttiluvuilla, mutta kuitenkin lähemmäs 3 prosenttia edelleen kasvamme. Ja kuten muistamme eilisiä uutisia, Saloon on tulossa 1 000 uutta työpaikkaa, ja samoin Meyer Werft on tilannut ison laivatilauksen, taas yhden, Turun telakalta. Metsäteollisuus investoi valtavasti. Ja kuten pääministeri Sipilä tämänpäiväisessä valtiopäivien avauskeskustelussa sanoi tuossa iltapäivällä, tämä kasvu on tapahtumassa joka puolella Suomea. Meillä on tällä hetkellä muuallakin kuin Uudellamaalla maakuntia, joissa on ihan aidosti työvoimapula. On ihan selvästi työvoimapula sen takia, että uusia työpaikkoja syntyy ja ammattinsa osaavaa työvoimaa ei ole olemassa riittävästi. Siinä on tulevaisuuden haaste numero yksi, mistä pääministeri Sipilä ja opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen aivan oivallisesti todistivat, että meidän on seuraavan kymmenen vuoden aikana koulutettava miljoona ihmistä uusiin ammatteihin, koska sen ensimmäisen opiskelukerran jälkeinen ammatinvalinta ei ihan sattunut nappiin. On tullut ehkä joku maisteri, yhteiskuntatieteiden maisteri taikka joku muu maisteri, taikka joku muu insinööri, jolle ei töitä löydy, niin täytyy sitten uudelleen opiskella joku muu ammatti ja mennä sitten töihin. Nimittäin se on tämän valtakunnan vahvuus, että meillä on muuntumiskykyä. Se on ainoa keino elää. Me emme olisi selvinneet esimerkiksi sodanjälkeisessä karmeassa tilanteessa, jos Suomen kansalla ei olisi ollut muuntumis- ja venymiskykyä. Me olisimme tänäkin päivänä valtio, joka elää kurjuudessa ja nälässä, mutta sitähän me onneksi enää emme ole. Tämän takia toivon, että oppositiokin suhtautuu näihin talouslukuihin ja myös tässä viikkosessa oleviin tietoihin positiivisella asenteella.

Se on totta, että jokaiseen uudistukseen, niin sote-uudistukseen, hallinnollisiin uudistuksiin yleensä tai mihin tahansa muuhun uudistukseen, liittyy aina riskejä. Mutta kaikkein suurin riski on se, että ei tehdä mitään. Tänä päivänä talousvaliokunnassa oli kuultavana asiantuntijoita Euroopan unionin Emun rahoituskehyksestä, ja Suomen Pankin pääjohtaja istui tuossa kahvilassa meidän kanssamme. Kun keskustelimme tästä Emusta vielä, meillä oli vapaasti kahvipöytäkeskustelu, niin Erkki Liikanen, pääjohtaja, suuresti kunnioittamani virkamies sanoi hyvin, että jos jokainen suunnitelma, mitä valtio tai Euroopan unioni tai kuka tahansa toimija tekee, pysähtyy ensimmäisen uhkan kohdalle eikä tee omaa suunnitelmaa, miten mennään eteenpäin, se on kaikista karmein virhe, mitä tehdä voi. Eli Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

mella pitää olla selvä strategia, millä menemme eteenpäin, ja se on juuri tämä strategia, mitä Sipilän hallitus tekee. Työttömyys vähenee, valtion tulot paranevat, velanotto vähenee, ja viimeistään 2019 saavutamme tilanteen, jolloin valtion velanotto on käytännössä nolla. Ja vielä toivo elää, että tässä pikkuhiljaa alamme niitä velkoja takaisin maksaa, koska se pitkässä juoksussa on se ainoa oikea tie.

18.36 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies! Tässä sekä edustaja Heinonen että edustaja Hoskonen peräänkuuluttavat oppositiolta optimistista asennetta. Itse tarkastusvaliokunnan jäsenenä... Tarkastusvaliokunnassa ei muuten ole tällaista hallitus—oppositio—asetelmaa ollenkaan, vaan kaikki päätökset, kaikki linjaukset siellä on tehty yksimielisesti, ja ihan samalla kiihkottomuudella aion suhtautua myös tähän tämänhetkiseen Valtiontalouden tarkastusviraston raporttiin. Totta kai me kaikki iloitsimme niistä positiivisista asioista, joita näemme taloudessa ja työllisyydessä tällä hetkellä. Ne ovat erittäin tervetulleita tämän kymmenvuotisen pitkän korpivaelluksen jälkeen. Ollaan niistä aidosti ylpeitä ja tyytyväisiä riippumatta siitä, ketkä ne ovat saaneet aikaan. Kiitosta ei koskaan voi antaa riittävästi.

Mutta oma viestini omassa, mielestäni ihan rakentavassa puheenvuorossani oli se, että tämänhetkisen positiivisen näkymän lisäksi meillä on päättäjinä suuri vastuu katsoa sitä vähän pidempää näkymää. Ja siihen viittasin, kun sanoin, että on aika korutonta kertomaa tämä VTV:n raportti. Siinä sanotaan muun muassa, että ”Tarkastusviraston arvion mukaan julkisyhteisöjen rahoitusasema ei tule parantuneesta taloustilanteesta huolimatta kohentumaan hallituksen tavoitteiden mukaisesti kuluvalle vaalikaudella. Myöskään julkisyhteisöjen nimellinen rahoitusasema ei saavuta tavoitteen mukaista tasapainoa vaalikaudella, koska valtiontalous vahvistuu tavoiteltua hitaammin”. Minun viestini oli se, että tämä on fakta. Sillä ei pidä märehdiä, mutta se pitää ottaa huomioon. Päättä ei pidä panna pensaaseen, vaan nyt meidän kaikkien tehtävänä on priorisoida — myös hallituksen ja hallituspuolueitten tehtävänä on priorisoida — sellaisia uudistuksia, joilla tätä keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyysvajetta voidaan kuroa umpeen. Ja lisäviestini on, että mielestäni se täytyy tehdä nykyistä oikeudenmukaisemmalla tavalla.

18.38 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä todella rakentavasti pohdimme juuri tätä isoa tulevaa haastetta, kestävyysvajetta, kaikkea tätä ja tavoitteiden saavuttamista. Yksi asia, mikä oikeastaan tuossa omassa puheenvuorossani jäi vähemmälle mutta minkä haluan nyt vielä tässä mainita, koska se oli tänään myös tuossa avauskeskustelussa eräänä teemana, on tietenkin se, että kun tässä arvovalintoja tällä hallituskaudella ollaan tehty, niin ollaan tehty se arvovalinta, että uudistukset valitettavasti kaatuvat mutta sitten tämä leikkauspolitiikka jää, jolloin sitten tämän päivän uutinen oli myös se, että se on omalta osaltaan lisännyt eriarvoisuutta ja kärsijöiksi ovat joutuneet muun muassa opiskelijat, työttömät ja pienituloiset lapsiperheet. Se on fakta, se on ikävä fakta, ja omalta osaltaan se varmasti on omiaan myös haittaamaan niin, että tulevaisuudessa kustannukset voivat kasvaa moninkertaisiksi, kun köyhyys aiheuttaa myös yhteisiä kustannuksia yhteiskunnallemme. Toisella puolella kolikkoa on sitten se, että rahaa on riittänyt kovinkin anteliaasti suuriin veronkevennyksiin kaikkein hyväosaisimmille suunnattuna — puhemies, se on näin. Ja sitten tietenkin se tarkoittaa sitä, että se jättää pysyvän aukon valtion tuloihin, kun verotusta kevennetään pysyvällä tavalla. Tämä lisää vielä yhden vaikeusasteen siihen yhtälöön, mitä olemme tänään aika vakavaan sävyyn täällä pohdiskelleet. Toivon, että kes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

kustelu myös tässä mittakaavassa tulevien vuosien isoista, isoista haasteista tulee jatku-
maan tässä eduskunnassa, että tiedostamme tilanteen ja että hallitus esimerkiksi vielä tällä
viimeisellä vuodellaan tekee tarvittavia toimenpiteitä, jotta pohja olisi kestävämpi seuraava-
alle hallituskaudelle.

18.40 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Feldt-Rantaa erittäin rakentavasta puheenvuorosta. Hänellä on ihan oikea lähestymiskulma tässä asiassa. Se on totta, että kun leikkauksia tehdään tai uudistuksia tehdään, ne aina sattuvat johonkin ihmiseen kipeämmin kuin toiseen. Se on totta. Mutta esimerkiksi veropolitiikassa voi sanoa, että tämän hallituksen veronkevennyksillä painotus on ollut pieni- ja keskituloisissa.

Se on totta, että kun prosentilla kevennetään, niin 100 000 tienaaavan veronkevennys on hieman suurempi kuin 30 000 tienavaan. Se on ihan pelkkää prosenttimatematiikkaa. Aivan samalla lailla voisi kysyä esimerkiksi palkankorotuksista neuvottelevilta, että minkä takia aina tehdään prosenttipohjaiset korotukset, koska ne nimenomaan sorsivat näitä pienituloisia, suosivat suurituloisia. 2 000 euroa kuussa saava ihminen saa prosentin korotuksesta 20 euroa, mutta sitten henkilölle, joka 100 000 tienaa, se on jo tonni.

Kun kerran edustaja Pia Viitanen edustaa ymmärrykseni mukaan vahvaa ammattiyhdistysliikettä, niin siinä voisi näille neuvottelijoille lähettää vinkkiä, että kun tasa-arvotuposta te olette monesti puhuneet, niin tässä olisi oiva vinkki siihen. Koettakaa muuttaa tätä systeemiä niin, että se pienituloinen saisi joskus suuremman korotuksen eikä se suurituloinen. Se on työmarkkinapöydissä sovittava asia, ei tässä talossa.

Toinen asia sitten, mikä oli edustaja Feldt-Rannan loistavassa puheenvuorossa, on se, mikä on näköala tulevaisuuteen uudistusten osalta. Mitään uudistuksia ei ole peruttu. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus etenee. Se pitää muistaa, että maakuntahallinto, kun on tullakseen, poistaa valtavan määrän erilaisia hallintohimmeleitä. Pääsemme suoraviivaiseen tilanteeseen, jossa maakunnat itse saavat päättää omista asioistaan paljon enemmän kuin tänä päivänä. Virkamiesvalta vähenee, ja demokratian valta kasvaa. En ymmärrä, minkä tautta eduskunnassa pitäisi tästä asiasta olla eri mieltä, kansanvallan suurimmassa kerhossa tässä maassa. Toivon, että nämä tällaiset positiiviset näköalat otetaan huomioon.

Se on varmaa, että tämänkään uudistuksen jälkeen [Puhemies koputtaa] maailma ei ole valmis, mutta sitä minä en kyllä odotakaan.

18.42 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Pakko kyllä sen verran nyt tästä verotuksesta jatkaa edellisen puhujan näkemyksiin liittyen. Nimittäin se tässä myös on huolestuttava asia, että näitä veronkevennyksiä on nimenomaan hallitus, toisin kuin puhujan puheesta saattaa ymmärtää, painottanut erityisesti hyväosaisemmille. Me olemme puhuneet näistä apteekkarivähennyksistä, miljoonaperintöjen veronkevennyksistä, [Hannu Hoskonen: Voi hyvänen aika!] suurten metsäomistusten veronkevennyksestä. Mikä pahinta — ja tässä tullaankin nyt tähän isoon kuvaan — on se, että hallituksen omienkin arvioiden mukaan näissä ei ole merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Eli tässä tilanteessa on ollut varaa laskea hyväosaisimpien veroja varsin anteliaasti ilman, että näillä nimenomaisilla kevennyksillä on työllisyysvaikutusta, ja se, puhemies, on meitä myös huolestuttanut.

18.43 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Feldt-Ranta piti hyvän puheenvuoron, missä hän nimenomaan katsoi nyt tätä tilannetta tulevaisuuteen, ja itse toivoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

sin, että näin katse pysyisi kaiken hämmennyksen keskellä myös edustaja Viitasella, sillä tulevaisuutta meidän pitää yhdessä olla rakentamassa ja etsiä niitä ratkaisuja, niin kuin edustaja Feldt-Ranta hyvänä sovintopoliitikkona esille toi nimenomaan sitä, että rakenteellisiin uudistuksiin meidän pitää löytää yhteisiä ratkaisuja.

Tämä sote-uudistus on tietyllä tavalla vähän murheellinen esimerkki siitä, että sitä on tehty liian kauan, meille on tullut liian paljon sote-veteraaneja. Jos olisi yhteistä tahtoa ollut — kaikilla on ollut kuitenkin tahtotila ratkaista ne sosiaali- ja terveyspuolen haasteet — niin olisi ehkä kannattanut etsiä vielä laajemmalla yhteisymmärryksellä jo 5—10 vuotta sitten sitä ratkaisua, ja toivon, että tällaista Feldt-Rannankin esille nostamaa yhteistä uudistusmieltä löytyisi rakenteellisiin uudistuksiin, joita tämä maa kaipaa, mihin muuten tässäkin raportissa on useampi sivu kiinnitetty huomiota.

Se, että meillä kokonaisveroaste ei nyt nouse, on nimenomaan ollut hyvin toimivaa veropolitiikkaa. Meillä on huolehdittu siitä, että työn verotusta on kevennetty, ja se on tehty kyllä, toisin kuin edustaja Viitanen väitti, pieni- ja keskituloisia painottaen, ja siinä on haluttu huolehtia nimenomaan siitä, että meillä kaikille jäisi tällaisessa tilanteessa hivenen enempi rahaa. Eli kokonaisveroaste ei ole tällä vaalikaudella nousemassa, ja tänä vuonna kenenkään työn verotus ei kiristy. [Puhemies koputtaa] Ne ovat olleet niitä kantavia ratkaisuja, joilla on haluttu pitää [Puhemies koputtaa] kasvua yllä ja vauhdittaa sitä.

18.45 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä vielä siteeraan äsken käsittelyssä ollutta raporttia. Täällähän sanotaan selvällä suomen kielellä, että Suomi noudattaa Euroopan unionin kasvu- ja vakaussopimuksen ennalta ehkäisevän ja korjaavan osion sääntöjä — noudatti viime vuonna ja noudattaa myös tänä vuonna. Elikkä voisi sanoa kauniisti, että olemme tarkkailuluokalla tämän suhteen, miten saamme talouttamme kuntoon. Meillä ei ole tässä asiassa, hyvät kollegat, pelimerkkejä ruveta sooloilemaan.

Toivon, aivan kuten edustaja Feldt-Rannan loistavasta puheenvuorosta kävi ilmi, analyttistä tarkastelua — myös edustaja Heinonen tätä omassa puheenvuorossaan korosti — missä voisimme parantaa, ja se iso parannus mielestäni tulee siitä, että esimerkiksi työmarkkinoilla me kevennämme, joustavoitamme rakenteita nykyisestä. Meillä on niin valtavan jäykät työmarkkinarakenteet, että ei ole ennen nähty, Euroopan jäykimmät rakenteet. Meillä verrataan aina tilannetta Tanskaan, että Tanskassa on niin ja niin hyvät korvaukset, niin ja niin hyvä systeemi. Kyllä on, paljon parempi kuin meillä, mutta miksi se on näin? Sen takia se korvaus työttömyyden alussa on niin valtavan korkea — lähes 100 prosenttia siitä palkasta, mitä on saanut, kun jää työttömäksi, saa melkein sen saman käteen — että siinä on sanktio myös. Jos et etsi sinä aikana aktiivisesti työtä, se työttömyyskorvaus jyrkästi laskee heti muutaman kuukauden kuluttua. Siellä on erittäin notkeat rakenteet ja työttömyys lähes nolla.

Suomessakin on jo alueita, joilla työllisyysaste on noussut yli 80 prosentin: muun muassa Ahvenanmaalla, sitten Etelä-Pohjanmaalla muistaakseni on menty jo yli 75 prosentin. Elikkä se on täälläkin mahdollista, mutta meillä pitää itsellä olla rohkeutta uudistua. Se, mitä 20 vuotta sitten tehtiin, ikävä kyllä on ollut ja mennyt, ja sitä ei kyllä itkemällä saa eikä muistelemalla ja pitämällä tässä salissa kaihoisia puheita, miten ennen oli ennen mutta nyt on nyt. Se huominen tehdään tästä eteenpäin eikä katselemalla peruutuspeiliin.

18.47 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin Valtiontalouden tarkastusvirasto tässä erilliskertomuksessaan finanssipolitiikan valvonnasta toteaa, tämä sote-uudis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

tus on totta kai myös talouden kannalta erittäin merkittävä uudistus, ja sen takia meillä on kaikilla syytä toivoa, että se toteutuu kestäväällä tavalla. [Hannu Hoskonen: Juuri näin!] Edustaja Heinonen peräänkuulutti täällä yhteishenkeä sote-uudistuksen ympärille. Itse toivon toki, että uudistus etenee, mutta ei tietenkään hinnalla millä hyvänsä.

Jotta oppisimme jotain menneistä virheistä, totean, että viime vaalikaudella meillä oli koko eduskunnan, kaikkien kahdeksan eduskuntapuolueen, yhteinen laaja konsensus, parlamentaarinen valmistelu yli hallitus—oppositio-rajojen, yritimme yhdessä koko eduskunnan joukkueella viedä sitä uudistusta läpi. Me emme siinä onnistuneet, vaikka me kaikki olimme [Timo Heinonen: Se kaatui perustuslakiin!] siinä samassa junassa. — Se kaatui perustuslakivaliokuntaan. — Sen jälkeen, tällä vaalikaudella nykyinen hallitus, eli kokoomus, keskusta ja se, mitä perussuomalaisista on hallituksessa jäljellä eli siniset, päätyi siihen, [Simon Elo pyytää vastauspuheenvuoroa] että he yrittävät yksin hallituksen voimilla viedä tätä historiallisen haasteellista uudistusta, jonka vaikeuskerrointa oli lisätty vielä tällä maakuntauudistuksella. Itse pidin sitä silloin kolme vuotta sitten erittäin lyhytnäköisenä ratkaisuna, ja toivon, toivon todella, että se uudistus ei kaadu tähän lyhytnäköisyyteen.

Toivon kaikissa olosuhteissa, että jatkossa tekisimme tämmöiset koko kansakuntaa, koko Suomea, koskevat uudistukset, jotka ulottuvat useiden vaalikausien yli, laajassa yhteisrintamassa yli hallitus—oppositio-rajojen. Uskon, että se on Suomelle hyväksi, uskon, että se on suomalaisille hyväksi. Ja on hyvä myös nähdä se, että ei kuntatasolla eikä varmaan myöskään tulevalla maakuntatasolla ole tällaista hallitus—oppositio-asetelmaa, joka on valtakunnan politiikassa. Eli palataan yhteiseen yhteistyön tekemisen henkeen niissä isoissa yhteiskunnallisissa uudistuksissa, jotka ulottuvat yli vaalikausien.

18.49 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Omalta osaltani vain sen verran palaan tähän verotuskysymykseen, kun edustaja Heinonen viittasi puheenvuorooni. Kyllä vain tosiasia valitettavasti on niin, että esimerkiksi lapsiperheiden verotus kiristyy, ja se ei ole kyllä [Timo Heinosen välihuuto] tässä tilanteessa kovinkaan oikeudenmukaista ja hyvää politiikkaa. Olemme jyrkästi siitä hallituksen kanssa eri linjalla.

Toiseksi, mitä tulee sitten tähän ostovoimaan, pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien ostovoima eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan laskee. Huolimatta siitä, että hallitus antaa sen kuvan, että nyt annetaan paljon ja hyvää eläkkeensaajille, ostovoima laskee pieni- ja keskituloisilla. Ei tullut uudistuksia, joissa pientä työeläkettä saavien ihmisten tilannetta jollakin tavalla helpotettaisiin, ja leikkaukset ovat rajut.

Puhemies! Päättän omalta osaltani tämän keskustelun myönteisesti. Eli kerrankin olen edustaja Hoskonen kanssa löytänyt yhteisen sävelen ja olen samaa mieltä kanssanne eräissä asiassa, ja se oli se, että edustaja Feldt-Rannan puheenvuoro oli suorastaan loistava.

18.50 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Tässä hienossa sovinnon hengessä, mikä täällä ilmeisesti ilmassa on, arvostamalleni edustaja Feldt-Rannalle totean, että jos poliittista historiaa ajattelee, lienee niin, että nykyinen sosiaalidemokraattinen puolue lähti hyvin hienolle tielle siinä vaiheessa, kun historiallisesti eniten arvostamani sosiaalidemokraatti Väinö Tanner esiintyi ja toimi maltillisesti. Niin myös puolue on sen jälkeen tehnyt, ja sitä olen hyvin paljon arvostanut ja arvostan sitä työtä, mitä puolue on omalta osaltaan Suomen hyväksi tehnyt. Yhtä lailla, kun itse koin, että täytyi ottaa uusi kurssi — olenko nyt sitten sininen, tannerilainen vai mikä — otin sen uuden kurssin, kun tarve oli, ja olemme itsenäi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

nen, oma, uusi puolueemme, Sininen tulevaisuus. Emme sinänsä vain jostain lähteneet vaan uuden muodostimme, ja tämä varmasti korostuu mitä pidemmälle sitten mennään.

Mitä tulee sosiaali- ja terveystalouden uudistukseen, niin olin perustuslakivaliokunnassa lausuntoa siitä aikoinaan tekemässä ja olen kyllä hyvin tyytyväinen siihen valiokunnan työhön, mikä silloin, sanotaanko, parlamentarisessa hengessä tehtiin siinä mielessä, mikä se valiokunnan kokoonpano ja toimintatapa on, ja lausunto on hyvin tasapainoinen ja huomioi sekä nämä markkinoihin liittyvät kysymykset että esimerkiksi kansalaisten perusarvot siitä osin, mitä palveluja itse kullekin Suomenmaassa pitää pystyä tarjoamaan kaikkialla Suomessa riippumatta varallisuudesta ja muista tällaisista kysymyksistä. Eli katson, että hallitus on siinä mielessä toiminut oikein, että kun ei tosiaan aikoinaan parlamentarisesti pystytty löytämään ratkaisua ja myös sitä ennen perustuslakiin kaatui tämä kysymys, niin nyt ollaan menty sillä tavalla kuin hallituksen vastuuseen kuuluu. Eli tehdään itse esitys, ja se on läpäissyt perustuslakivaliokunnankin minusta hyvin tasapainoisen ja tarkan arvion.

18.52 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun puhe tuli näistä suunnitteilla olevan sote-uudistuksen talousvaikutuksista, joista raportissakin mainitaan, ja niistä oletettavista säästöistä, joita sote-uudistus voi tuoda tullessaan, niin olisikin ollut hyvin uskottavissa, että sellaisia säästöjä olisi tullut siitä alkuperäisestä sote-uudistuksesta, jota hallitus lähti silloin toteuttamaan, kun perussuomalaisetkin siellä vielä olivat mukana. Nyt kuitenkin tilanne muuttui hyvin radikaalisti siinä kohtaa, kun käytännössä kokoomus hallituskriisin kautta väkisin toi mukaan ennen aikojaan tämän niin sanotun valinnanvapauden eli suomeksi sanottuna sote-yritysten rahastamisen ja sitä kautta jouduttiin lähtemään näihin keinokeinoisiin olemassa olevien integraatioiden purkamisiin tämän valinnanvapauden ja rahastamisen mahdollistamiseksi. Nyt tässä tilanteessa on kyllä varmaan aiheellista epäillä, saavutetaanko sote-uudistuksella sen enempää näitä kaavailtuja säästöjä kuin sitä toivottua palveluiden paranemistakaan.

18.53 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen, joka jo poistui eduskunnasta, tai ainakin täysistunnosta, [Simon Elo: Siinä on pieni ero! — Hannu Hoskonen: Eläköön se pieni ero!] kyllä ansiokkaasti aina sekoittaa nuo asiat. Minä puhuin äsken työn verotuksesta ja kokonaisveroasteesta. Kokonaisveroaste ei tällä vaalikaudella nouse, ja tänä vuonna ei työn verotus kiristy. Siitä on esimerkiksi puolueeton Veronmaksajien materiaali olemassa, missä käydään läpi vuodesta 91 tähän vuoteen 2018, mitä on tapahtunut tuloveroprosentille, ja nämä kyllä osoittavat sen, että näissä kaikissa tuloluokissa 2 200 eurosta lähtien ylös- ja alaspäin ei työn verotus tänä vuonna ole kiristynyt. Se on ollut, niin kuin sanoin tuossa aiemmin, tämän koko talouspolitiikan idean runko, että on haluttu tehdä politiikkaa, jossa työnteko on kannustavaa, sillä tällä tavalla on talouden rattaat saatu pyörimään ja saatu niihin myös vauhtia.

Edustaja Viitanen viittaa lapsivähennykseen, ja on totta, että valtiovarainministeri Antti Rinne aikanaan, kun hän teki tämän lapsivähennyksen, päätyi siihen, että se on vain väliaikainen vähennys, joka on vuosina 2015—2017. Eli se oli päätetty väliaikaiseksi jo silloin tietäen, että se ei ole se tehokkain keino. Tämä hallitus teki ratkaisun, missä katsottiin esimerkiksi tehokkaammaksi ohjata panostuksia varhaiskasvatustalouden keventämiseen, mihin tuli itse asiassa erittäin merkittävät kevennykset. Eli tässä haettiin tehokkaampaa keinoa, vaikuttavampaa keinoa, nimenomaan [Puhemies koputtaa] sinne, missä eniten sitä apua tarvitaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2018 vp

18.55 **Simon Elo sin:** Arvoisa puhemies! Täytyy vielä sen verran sanoa, kun finanssipolitiikasta puhutaan, että kun talouspolitiikan arviointineuvosto katsoi, että hallituksen politiikka finanssipolitiikan osalta olisi ollut liian löysää, niin ihmettelen sitä siinä mielessä, että aikaisemmin he olivat pitäneet epävarmana, että hallitus saavuttaisi työllisyysastetavoitteen, 72 prosenttia. Nyt kun näyttää siltä, että se saavutetaan määräajassa, niin sitä he eivät enää maininneet mutta sitten ottivat esille sen, että heidän mielestään finanssipolitiikka olisi ollut liian löysää. Tässä tietysti tulevat erilaiset talouspolitiikan koulukunnat varmaan vastaan. Mutta itse katson, että tässä tilanteessa, missä Suomi on ollut taloudellisesti, on hyvin perusteltua se, että vauhditetaan kasvua nimenomaan veronkevennyksillä pieni- ja keskituloisia painottaen, ja näin hallitus on toiminut merkittäväällä tavalla, noin 1,5 miljardilla eurolla. Se on varmasti omalta osaltaan auttanut sitä, että kotimainenkin kysyntä on pysynyt hyvällä tasolla, ja sitten maailmantalous ja vahvistunut vienti ovat omalta osaltaan auttaneet. Olen jopa sitä mieltä, että edelleen voidaan tehdä tarvittaessa veronkevennyksiä, jos hallitus niin katsoo, että se edelleen vauhdittaa tätä kotimaan kysyntää. Mutta ihmettelen tosiaan sitä, että talouspolitiikan arviointineuvosto ei kuitenkaan nostanut esille sitä, että tämä työllisyysastetavoite tullaan saavuttamaan, mitä he olivat aikaisemmin pitäneet niin kovin epävarmana.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.